

XLVII. PHẨM CHỈ TƯỞNG

01

Bấy giờ, chư Thiên cõi Dục, cõi Sắc trong tam thiên đại thiên thế giới đều dùng các thứ hoa hương trời màu nhiệm từ xa tung rải cúng dường Thế Tôn, đi đến đánh lễ sát chân Phật, rồi lui đứng một bên, đồng thưa Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa Ngài đã thuyết lấy gì làm tướng?

Phật bảo chúng chư Thiên:

- Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy Không làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô tướng làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô nguyện làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô tạo, vô tác làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô sanh, vô diệt làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô nhiễm, vô tịnh làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô tánh, vô tướng làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô y, vô trụ làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy chẳng đoạn, chẳng thường làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy chẳng một, chẳng khác làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy vô khứ, vô lai làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy hư không làm tướng. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế có vô lượng tướng.

Chư Thiên nên biết: Các tướng như thế vì muốn làm lợi ích thế gian trời, người, A-tổ-lạc v.v... tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương lý thế tục, dùng tướng như vậy mà phát khởi diễn nói, chứ không nương lý thắng nghĩa.

Chư Thiên nên biết: Các tướng Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như vậy, thế gian trời, người, A-tổ-lạc v.v... đều không thể phá hoại được. Vì sao? Vì thế gian, trời, người, A-tổ-lạc v.v... đều có tướng.

Chư Thiên nên biết: Các tướng không thể phá hoại các tướng, các tướng không thể biết rõ các tướng. Các tướng không thể phá hoại vô tướng, các tướng không thể biết rõ vô tướng. Vô tướng không thể phá hoại các tướng, vô tướng không thể biết rõ các tướng. Vô tướng không thể phá hoại vô tướng, vô tướng không thể biết rõ vô tướng. Vì sao? Vì hoặc tướng hoặc vô tướng, hoặc tướng vô tướng đều vô sở hữu. Sự phá sự biết, sự bị phá bị biết, người phá người biết đều bất khả đắc.

Chư Thiên nên biết: Các tướng như thế chẳng phải sắc làm ra; chẳng phải thọ, tướng, hành, thức làm ra. Chẳng phải nhãn xúc làm ra; chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm ra. Chẳng phải sắc xúc làm ra; chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc làm ra. Chẳng phải nhãn giới làm ra; chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới làm ra. Chẳng phải sắc giới làm ra; chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp giới làm ra. Chẳng phải nhãn thức giới làm ra; chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới làm ra. Chẳng phải nhãn xúc làm ra; chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm ra. Chẳng phải các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra làm ra; chẳng phải các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra làm ra. Chẳng phải bố thí Ba-la-mật-đa làm ra; chẳng phải tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa làm ra. Chẳng phải pháp nội Không (Không của các pháp nội tại) làm ra. Chẳng phải pháp ngoại Không (Không của các pháp ngoại tại), nội ngoại Không (Không của các pháp nội ngoại tại), Không Không (Không của Không), đại Không (Không lớn), thắng nghĩa Không (Không của chân lý cứu cánh), hữu vi Không (Không của các pháp hữu vi), vô vi Không (Không của các pháp vô vi), tất cánh Không (Không tối hậu ‘rốt ráo’), vô tế Không (Không không biên tế), tán vô tán Không (Không của sự không phân tán), bản tính Không (Không của bản tính ‘tự nhiên tính’), tự cộng tướng Không (Không của tự cộng tướng), nhất thiết pháp Không (Không của vạn hữu), bất khả đắc Không (Không của cái bất khả đắc), vô tính Không (Không của vô thể ‘cái không tồn tại’), tự tính Không (Không của tự tính), vô tính tự tính Không (Không của vô thể của tự tính ‘tự tính của cái không tồn tại’) làm ra. Chẳng phải chơn như làm ra; chẳng pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì làm ra. Chẳng phải Thánh đế khô làm ra; chẳng phải Thánh đế tập, diệt, đạo làm ra. Chẳng phải bốn tịnh lự làm ra; chẳng phải bốn vô lượng, bốn định vô sắc làm ra. Chẳng phải tám giải thoát làm ra; chẳng tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ làm ra. Chẳng phải bốn niệm trụ làm ra; chẳng phải bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo làm ra. Chẳng phải pháp môn giải thoát Không làm ra; chẳng pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện làm ra. Chẳng phải Tịnh quán địa làm ra; chẳng phải Chung tánh địa, Đệ bát địa, Cụ kiến địa, Bạc địa, Ly dục địa, Dĩ biện địa, Độc giác địa, Bồ-tát địa, Như Lai địa làm ra. Chẳng phải Cự hỷ địa làm ra; chẳng phải Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm tuệ địa,

Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiên tuệ địa, Pháp vân địa làm ra. Chẳng phải năm loại mắt làm ra; chẳng phải sáu phép thần thông làm ra. Chẳng phải mười lực của Phật làm ra; chẳng phải bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng làm ra. Chẳng phải ba mươi hai tướng Đại sĩ làm ra; chẳng phải tám mươi vẻ đẹp làm ra. Chẳng phải pháp không quên mất làm ra; chẳng phải tánh luôn luôn xả làm ra. Chẳng phải tất cả môn Đà-la-ni làm ra; chẳng phải tất cả môn Tam-ma-địa làm ra. Chẳng phải trí nhất thiết làm ra; chẳng phải trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng làm ra.

Chư Thiên nên biết: Các tướng như thế chẳng phải trời làm ra; trời cũng chưa từng làm ra. Chẳng phải người làm ra; người cũng chưa từng làm ra. Chẳng phải trời có được, trời cũng chưa từng có được. Chẳng phải người có được, người cũng chưa từng có được. Chẳng phải hữu lậu, chẳng phải vô lậu, chẳng phải thế gian, chẳng phải xuất thế gian, chẳng phải hữu vi, chẳng phải vô vi, không bị ràng buộc, không thể tuyên nói.

Chư Thiên nên biết: Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lia các tướng, không nên hỏi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy gì làm tướng.

Chư Thiên, các ông nghĩ thế nào, giả sử có câu hỏi tướng hư không là gì, câu hỏi ấy có chính đáng hay không?

Chư Thiên thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không chính đáng! Bạch Thiện Thế! Không chính đáng! Vì sao? Vì hư không vô thể, vô tướng, vô vi không nên hỏi như vậy.

Thế Tôn dạy:

- Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng lại như vậy, không nên hỏi. Nhưng tướng các pháp có Phật, không Phật, pháp giới, pháp trụ, đối với tướng này Phật hiểu biết như thật, nên gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Khi ấy, chúng chư Thiên đồng thưa Phật:

- Như Lai giác ngộ các tướng như thế rất sâu xa khó thấy, khó biết. Như Lai chứng đắc các tướng như thế nên đối với tất cả pháp dùng trí vô ngại để chuyển. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trụ tướng như thế nên phân biệt, khai thị Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, vì các loài hữu tình tập hợp tướng các pháp, dùng phương tiện khai thị làm cho họ đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa được trí vô ngại.

Bạch Thế Tôn! Thật hi hữu, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là pháp chư Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường thực hành. Tất cả

Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trong quá khứ, vị lai, hiện tại thực hành pháp này nên chứng đắc Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các loài hữu tình phân biệt, khai thị tướng tất cả pháp. Nghĩa là phân biệt, khai thị tướng sắc; phân biệt, khai thị tướng thọ, tưởng, hành, thức. Phân biệt, khai thị tướng nhãn xúc; phân biệt, khai thị tướng nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc. Phân biệt, khai thị tướng sắc xúc; phân biệt, khai thị tướng thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc. Phân biệt, khai thị tướng nhãn giới; phân biệt, khai thị tướng nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới. Phân biệt, khai thị tướng sắc giới; phân biệt, khai thị tướng thanh, hương, vị, xúc, pháp giới. Phân biệt, khai thị tướng nhãn thức giới; phân biệt, khai thị tướng nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới. Phân biệt, khai thị tướng nhãn xúc; phân biệt, khai thị tướng nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc. Phân biệt, khai thị tướng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra; phân biệt, khai thị tướng các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra. Phân biệt, khai thị tướng bố thí Ba-la-mật-đa; phân biệt, khai thị tướng tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa. Phân biệt, khai thị tướng pháp nội Không (Không của các pháp nội tại); phân biệt, khai thị tướng pháp ngoại Không (Không của các pháp ngoại tại), nội ngoại Không (Không của các pháp nội ngoại tại), Không Không (Không của Không), đại Không (Không lớn), thắng nghĩa Không (Không của chân lý cứu cánh), hữu vi Không (Không của các pháp hữu vi), vô vi Không (Không của các pháp vô vi), tất cánh Không (Không tối hậu 'rốt ráo'), vô tế Không (Không không biên tế), tán vô tán Không (Không của sự không phân tán), bản tính Không (Không của bản tính 'tự nhiên tính'), tự cộng tướng Không (Không của tự cộng tướng), nhất thiết pháp Không (Không của vạn hữu), bất khả đắc Không (Không của cái bất khả đắc), vô tính Không (Không của vô thể 'cái không tồn tại'), tự tính Không (Không của tự tính), vô tính tự tính Không (Không của vô thể của tự tính 'tự tính của cái không tồn tại'). Phân biệt, khai thị tướng chơn như; phân biệt, khai thị tướng pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đổi khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì. Phân biệt, khai thị tướng Thánh đế khổ; phân biệt, khai thị tướng Thánh đế tập, diệt, đạo. Phân biệt, khai thị tướng bốn tịnh lự; phân biệt, khai thị tướng bốn vô lượng, bốn định vô sắc. Phân biệt, khai thị tướng tám giải thoát; phân biệt, khai thị tướng tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ. Phân biệt, khai thị tướng bốn niệm trụ; phân biệt, khai thị tướng bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo. Phân biệt,

khai thị tướng pháp môn giải thoát không; phân biệt, khai thị tướng pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện. Phân biệt, khai thị tướng Tịnh quán địa; phân biệt, khai thị tướng Chung tánh địa, Đệ bát địa, Cụ kiến địa, Bạc địa, Ly dục địa, Dĩ biện địa, Độc giác địa, Bồ-tát địa, Như Lai địa. Phân biệt, khai thị tướng Cực hỷ địa; phân biệt, khai thị tướng Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm tuệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiên tuệ địa, Pháp vân địa. Phân biệt, khai thị tướng năm loại mắt; phân biệt, khai thị tướng sáu phép thân thông. Phân biệt, khai thị tướng mười lực của Phật; phân biệt, khai thị tướng bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Phân biệt, khai thị tướng ba mươi hai tướng Đại sĩ; phân biệt, khai thị tướng tám mươi vẻ đẹp. Phân biệt, khai thị tướng pháp không quên mất; phân biệt, khai thị tướng tánh luôn luôn xả. Phân biệt, khai thị tướng tất cả môn Đà-la-ni; phân biệt, khai thị tướng tất cả môn Tam-ma-địa. Phân biệt, khai thị tướng quả Dự lưu; phân biệt, khai thị tướng quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề. Phân biệt, khai thị tướng tất cả hạnh Đại Bồ-tát. Phân biệt, khai thị tướng chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Phân biệt, khai thị tướng trí nhất thiết; phân biệt, khai thị tướng trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Quyển thứ 442
HẾT